

Anskaffelsesstrategi for pasienttransport landeveis

Innledning

Helse Nord RHF gjennomfører løpende anskaffelser for å sikre tilgang til pasienttransporttjenester i hele regionen. Formålet er å ivareta behovet for tilrettelagt transport for pasienter som, av medisinske eller trafikale årsaker, ikke kan benytte ordinære transportløsninger til og fra behandling.

Denne strategien beskriver hvordan Helse Nord ivaretar kvalitet, miljø, beredskap og kontraktsoppfølging ved anskaffelse av pasienttransporttjenester, samt hvordan samfunnsansvaret etterleveres i tråd med lov om offentlige anskaffelser § 5.

Innholdsfortegnelse

Innledning	1
1. Pasientreiser og tilrettelagt transport i Helse Nord.....	3
2. Kvalitet	4
3. Miljø.....	5
4. Beredskap/kapasitet	5
5. Oppfølging.....	6

1. Pasientreiser og tilrettelagt transport i Helse Nord

Rettigheten og organisering

Pasienters rett til dekning av nødvendige reiseutgifter til og fra behandling følger av pasient- og brukerrettighetsloven § 2-6 og er nærmere regulert i pasientreiseforskriften.

Hovedregelen er at pasienten organiserer reisen selv og mottar stønad basert på en standard kilometersats, uavhengig av transportmiddel (reise uten rekvisisjon). Dersom pasientens helsetilstand eller manglende tilgang til rutegående transport gjør det nødvendig med tilrettelagt transport, utstedes rekvisisjon, og reisen organiseres av pasientreisekontoret i helseforetaket der pasienten er folkeregistrert.

Helseforetakene i Helse Nord har ansvar for bestilling, gjennomføring og finansiering av rekvirerte pasientreiser.

Pasientreiser i Helse Nord

Helse Nord dekker om lag 45 prosent av Norges landareal, inkludert Svalbard, og regionen er preget av store avstander og krevende klimatiske forhold. Samtidig bor under ni prosent av Norges befolkning i landsdelen.

De geografiske og demografiske forholdene medfører at Helse Nord står for om lag en tredjedel av de samlede pasientreisekostnadene i Norge. Regionen gjennomfører også rundt 70 prosent av alle flybestillinger knyttet til pasientreiser nasjonalt.

Minst like viktig som de økonomiske konsekvensene er betydningen disse forholdene har for pasientene. Lange avstander og begrensede transportmuligheter skaper utfordringer med å sikre at pasienter kommer fram til behandling til rett tid og returnerer trygt hjem innen rimelig tid. Helse Nord har derfor vedtatt en regional reisepolicy som blant annet regulerer akseptabel ventetid før og etter behandling ved bruk av tilrettelagt transport.

Om lag 20,8 prosent av reisene med drosje og helseekspresstjenester rekvireres på trafikale vilkår, det vil si der ordinære kollektivtilbud ikke er tilgjengelige og pasienten ikke kan benytte egen bil. Andelen er 19,7 prosent for kommuneinterne reiser og 24,5 prosent for kommunekryssende reiser, som ofte innebærer transport til spesialisthelsetjenesten.

Utfordringer og utviklingstrekk

Pasientreiser er en integrert del av pasientforløpet og en forutsetning for likeverdige helsetjenester i Nord-Norge. For mange pasienter har reisen stor betydning både for behandlingsopplevelsen og det samlede helseforløpet.

Store geografiske avstander og begrenset tilgang til kollektivtransport medfører ofte ekstra ventetid og behov for overnatting.

Flere utviklingstrekk kan bidra til redusert etterspørsel etter pasienttransport i årene fremover, blant annet økt bruk av hjemmebehandling, sterkere kommunale helsetjenester og digitale konsultasjoner. Samtidig forventes en økning som følge av en

aldrende befolkning, større grad av spesialisering og sentralisering av behandlingstilbud samt økt pasientmobilitet.

Det legges også opp til et tettere samarbeid mellom pasientreisekontorene og de prehospitale tjenestene. Dette kan bidra til mer hensiktsmessig transportnivå og bedre ressursutnyttelse.

2. Kvalitet

Kvalitet er et grunnleggende premiss i anskaffelsen av pasienttransporttjenester. Helse Nords strategi er å redusere risiko gjennom tydelige minimumskrav til kvalitet fremfor å evaluere kvalitet som tildelingskriterium.

Anskaffelsene stiller blant annet krav til:

- Teknisk integrasjon med pasientreisers systemløsninger
- Bestillingsmottak
- Tjenesteutførelse
- Kompetanse, erfaring og opplæring
- Krav til sjåfør
- Krav til kjøretøy/materiell
- Miljø
- Kapasitet
- Personvern og informasjonssikkerhet.
- Tiltak mot arbeidslivskriminalitet og sosial dumping.
- Lønn og arbeidsvilkår i tråd med tariffavtale for gjeldende bransje

Det stilles også kvalifikasjonskrav som skal sikre at leverandørene har nødvendig økonomisk og faglig kapasitet til å etablere og drifte tjenestene gjennom hele kontraktsperioden. Dette omfatter blant annet dokumentasjon av skatte- og avgiftsforhold.

I tillegg til ordinær pasienttransport inngås det egne avtaler for pasienter med særskilte behov som krever andre kjøretøy, eksempelvis transport av rullestolbrukere og liggende pasienter.

(svarer ut LOA §5e, m og n)

3. Miljø

Det er et mål i Nasjonal transportplan 2018-2029 at 100% av nye personbiler er nullutslippskjøretøy innen 2025. Regjeringen innførte i tillegg krav til nullutslipp i offentlige anskaffelser av personbiler fra 2022. Det er gitt unntak for anskaffelser der det primære transportbehovet ikke kan dekkes ved bruk av nullutslippskjøretøy (eksempelvis grunnet klimatiske forhold), og der tilstrekkelig ladeinfrastruktur ikke er tilgjengelig. Taxibransjen er ikke berørt av forskriften og Helse Nord anskaffer en tjeneste for transport av pasienter, og ikke personbiler for å drive transporten i egen regi. Samferdselsministeren uttalte imidlertid i forbindelse med den nye forskriften at det offentlige skal ligge foran i skiftet til nullutslipps-kjøretøy i transportsektoren.

Helse Nord skal bruke sine anskaffelser som virkemiddel for å bidra til det grønne skiftet og redusere klimabelastningen fra pasienttransport.

Der markedsforhold, teknologi og infrastruktur gjør det mulig, vil det stilles krav om nullutslippskjøretøy. I områder hvor klimatiske forhold eller manglende ladeinfrastruktur gjør dette uforholdsmessig krevende, kan det åpnes for kombinasjoner av nullutslipps- og konvensjonelle kjøretøy for å sikre nødvendig driftssikkerhet.

For transportkategorier der tilgjengelig teknologi ennå ikke muliggjør nullutslippskrav, vil miljøhensyn ivaretas gjennom relevante krav og tildelingskriterier i tråd med anskaffelsesregelverket.

(svarer ut LOA §5b og c)

4. Beredskap/kapasitet

Hovedregelen er å bruke rammeavtaler, men det er også i noen tilfeller inngått driftsavtaler for timesbil/dagbil eller faste ruter på utvalgte strekninger. Det finnes også ulike avtalekategorier, som liten bil (ordinær transport med 1-3 passasjerer), rullestolbil og storbil.

Selv om hovedvekten av transporten tilknyttet disse avtalen er planlagt transport som gjennomføres i normal dagtid, er det behov for å ha en utvidet tilgjengelighet som sikrer at behov som oppstår uplanlagt, eksempelvis behov for øyeblikkelig hjelp, men hvor det ikke er behov for ambulanse. Dette sikres enten ved at den enkelte leverandør leverer en tjeneste 24/7, eller ved at det etableres avtaler hvor enkelte leverandører ivaretar tilgjengelighet utenom kjernetid for eget og tilstøtende områder eller ved at det etableres egne avtaler for transport utenom kjernetid, som skal ivareta de behovene som oppstår uplanlagt.

I tillegg er det fokus på insentiver i kontrakter for å få etablert tilbud i områder der det i dag ikke er, men hvor det vurderes at det hadde vært hensiktsmessig med en leverandør.

(svarer ut LOA §5d)

5. Oppfølging

Helse Nord RHF har ansvar for planlegging og gjennomføring av anskaffelsene, mens det enkelte helseforetak har ansvar for kontraktsinngåelse og løpende kontraktsoppfølging.

RHF-et skal sikre at tilbydere oppfyller fastsatte kvalifikasjonskrav og at tilbudene tilfredsstiller alle obligatoriske krav til tjenesten.

Gjennom kontraktsperioden skal helseforetakene kontrollere at leverandørene leverer i samsvar med kontraktsvilkårene. Dette omfatter blant annet:

- Kvalitet på tjenesten
- Kvalitet på kjøretøy og utstyr
- Oppfyllelse av miljøkrav
- Lønns- og arbeidsvilkår
- Etterlevelse av krav til samfunnsansvar

Ved avvik eller mislighold benyttes et gradert sanksjonsregime som kan omfatte dagmulkt, økonomiske trekk eller heving av kontrakten, avhengig av misligholdets alvorlighetsgrad, omfang og varighet.

(svarer ut LOA §5i og p)